

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

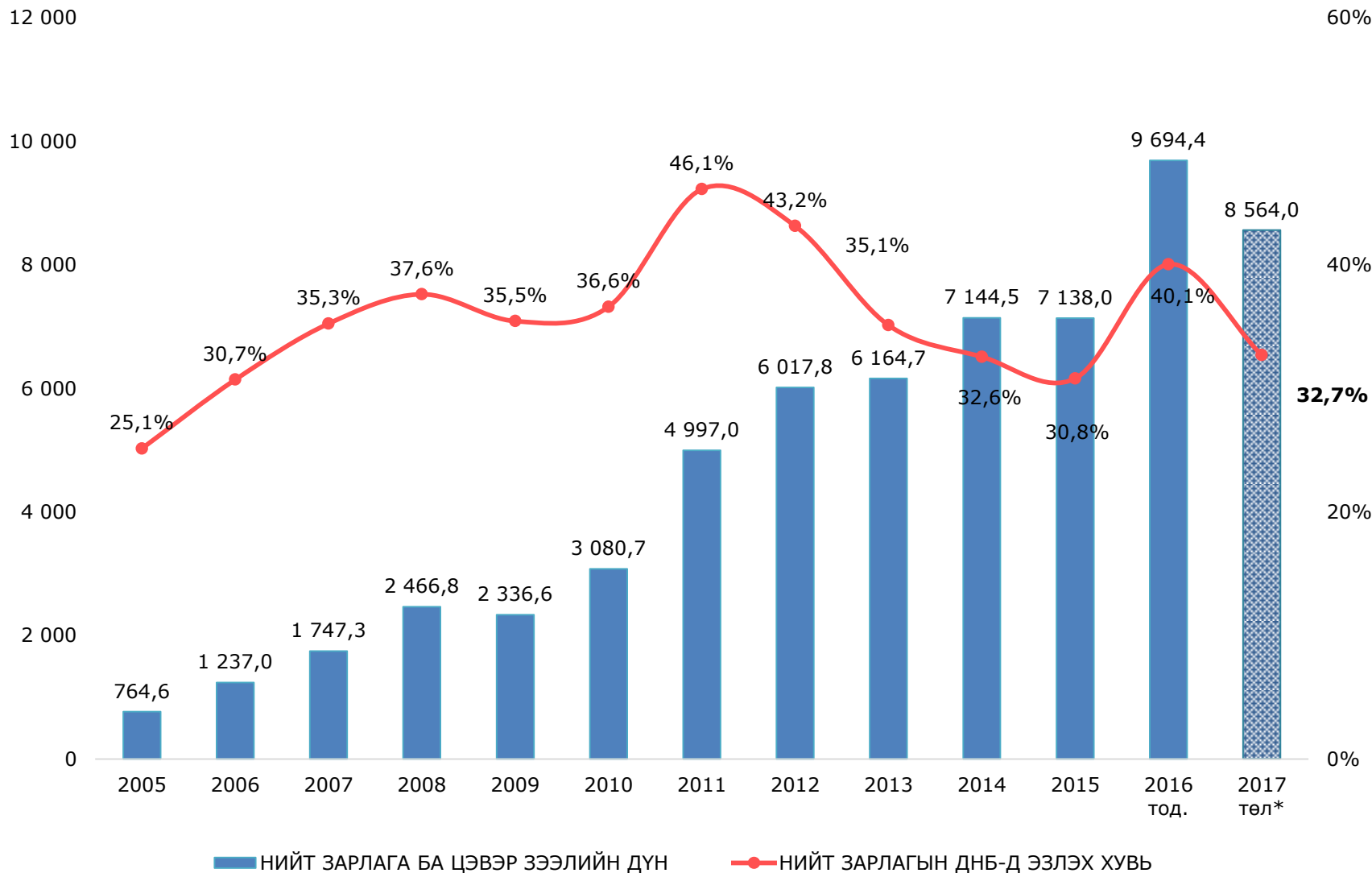
САНГИЙН ЯАМ

МОНГОЛ УЛСЫН 2017 ОНЫ ТӨСВИЙН УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ТӨСӨЛ

Сангийн яам

Нэгдсэн төсвийн нийт зардлага ба цэвэр зээлийн дүн

/тэрбум төгрөг/

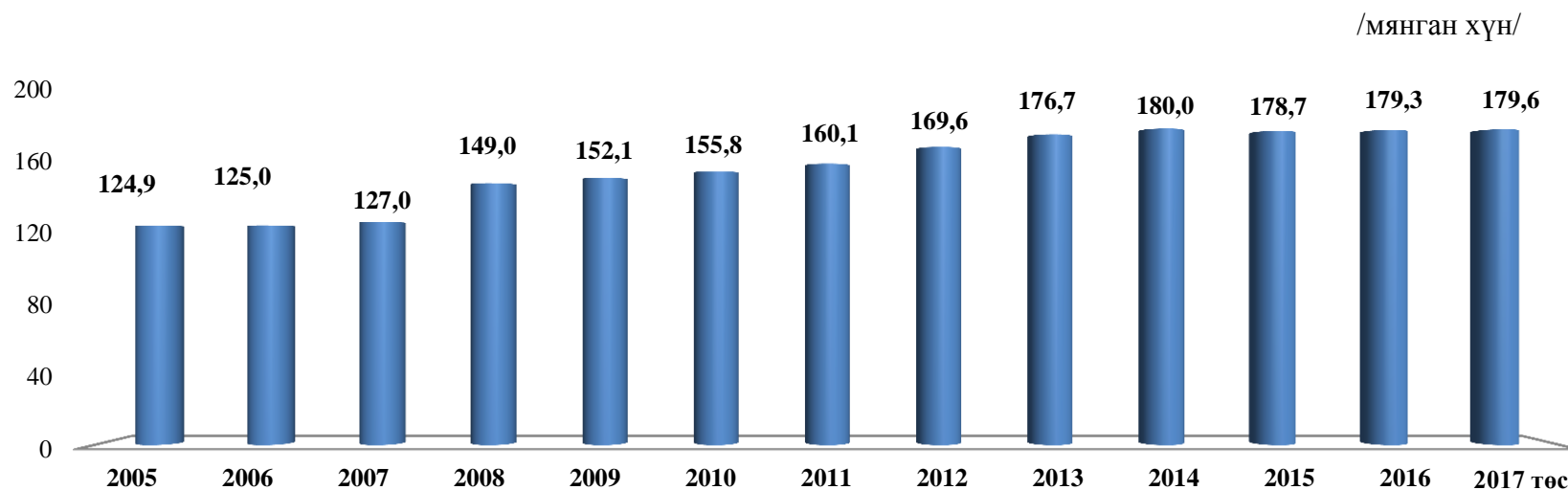
2017 оны нэгдсэн төсвийн төслийг 2012, 2015 оны гүйцэтгэлтэй харьцуулбал

/тэрбум төгрөг/

ЭДИЙН ЗАСГИЙН АНГИЛАЛ	2012	2015	2016 год	2017	Зөрүү /2017-2015/	Зөрүү /Хувиар/	Зөрүү /2017-2012/	Зөрүү /Хувиар/
	.3.	.7.	.8.	.9.	.9-7.		.9-3.	
НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	6,017.8	7,138.0	9,694.4	8,564.0	1,426.0	16.7%	2,546.2	29.7%
1. УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,428.1	5,718.4	6,716.8	6,937.3	1,219.0	17.6%	2,509.2	36.2%
1.1 БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,052.4	2,801.7	3,149.7	3,026.4	224.8	7.4%	974.0	32.2%
1/ Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,194.2	1,709.8	1,710.2	1,742.2	32.4	1.9%	548.0	31.5%
2/ Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх	112.6	157.7	157.2	158.3	0.6	0.4%	45.7	28.9%
3/ Бараа үйлчилгээний бусад зардал	858.3	1,091.9	1,439.5	1,284.3	192.4	15.0%	426.0	33.2%
1.2 ХҮҮ	125.9	731.1	1,047.9	1,354.1	623.0	46.0%	1,228.2	90.7%
1.3 ТАТААС	127.0	101.5	201.5	191.0	89.5	46.9%	64.0	33.5%
1.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,122.7	2,084.2	2,317.7	2,365.8	281.6	11.9%	243.1	10.3%
2. ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,525.4	1,396.7	2,350.0	1,494.2	97.4	6.5%	-31.2	-2.1%
3. ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	64.3	22.9	627.5	132.5	109.6	82.7%	68.2	51.5%
АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	169,579	178,720	179,345	179,591	871	0.5%	10,012	5.6%

Төрийн албан хаагчийн орон тооны мэдээлэл

ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ	2016 Год	2017 Хянасан	Зөрүү
	.1.	.2.	.2-1.
НИЙТ:			248
1. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД	26063	26184	121
1. МОНГОЛ УЛСЫН ШАДАР САЙД	6696	6809	113
1. ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН САЙД	7194	7208	14

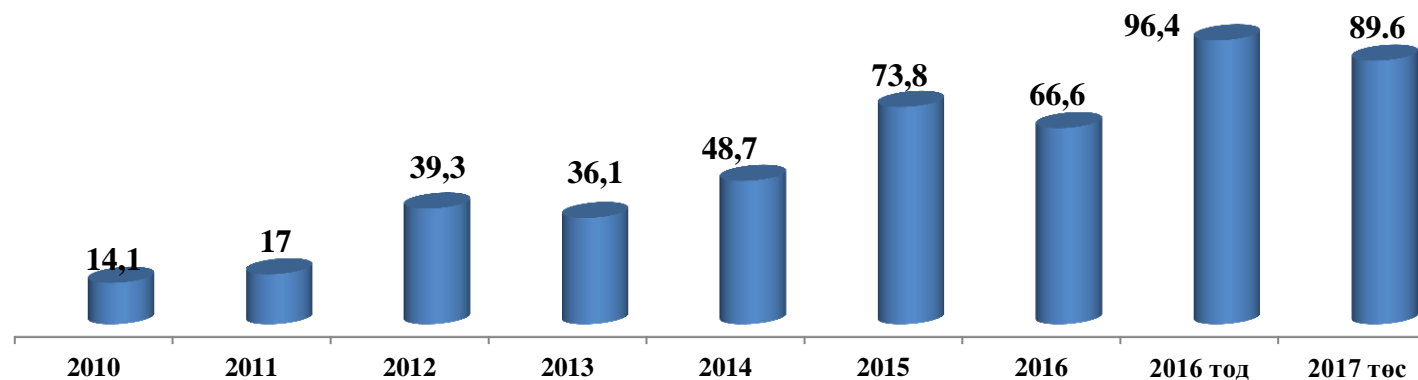

Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн тэтгэмжийн зардал

/сая төгрөг/

Холбогдох хуулиуд	2016 онд		2017 он		НИЙТ	
	Хүний тоо	Мөнгөн дүн	Хүний тоо	Мөнгөн дүн	Хүний тоо	Мөнгөн дүн
1. Цэргийн албан хаагчийн тэтгэвэр тэтгэмжийн тухай	75	1,685.0	653	17,542.6	728	19,227.5
2. Боловсролын тухай хууль	155	2,942.5	1799	23,291.4	1954	26,234.0
3. Эрүүл мэндийн тухай	271	4,343.8	754	12,736.6	1025	17,080.5
4. Төрийн албаны тухай	124	1,871.0	1023	22,528.4	1147	24,399.4
5. Бусад	30	207.2	480	2,452.4	510	2,659.6
НИЙТ	655	11,049.5	4709	78,551.4	5364	89,600.9

/гэрбум төгрөг/

Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласны ТЭТГЭМЖ

/сая төгрөг/

№	ТЕЗ нар	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 төс
	НИЙТ	1,946.3	3,301.1	3,536.7	37,033.2	7,194.4	9,878.9	21,016.0	23,335.0	57,905.9
1	БСШУС	1,579.1	1,803.7	2,227.0	20,437.0	23.0	24.9	69.0	8,667.0	32,949.0
2	ЭМС	367.1	246.4	379.8	15,041.3	2,358.5	3,469.2	12,683.0	6,027.5	14,989.7
3	ХЗДХС	0.0	0.0	0.0	1,498.1	4,359.8	5,980.9	6,351.2	7,331.0	7,735.8
4	ХНХС	0.0	1,251.0	929.9	40.0	439.8	369.1	1,877.8	1,277.2	1,145.6
5	БХС	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	32.2	32.2	1,085.8
6	Бусад	0.0	0.0	0.0	16.8	13.3	34.8	2.8	0.0	0.0

Хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарт олгох урамшуулал

/сая төгрөг/

Арга хэмжээ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 год	2017
	Гүйц.	Гүйц.	Гүйц.	Гүйц.	Гүйц.	Гүйц.	Төл.	Төл.
НИЙТ	10,906.4	14,471.2	44,255.2	42,679.3	55,500.1	50,953.9	49,264.5	54,000.0
Улаанбуудайн урамшуулал	10,906.4	14,471.2	14,840.9	12,988.6	25,295.5	24,727.1	5,591.5	16,000.0
Арьс, ширний урамшуулал	-	-	-	-	2,440.5	7,959.6	9,800.0	15,700.0
Ноосны урамшуулал	-	9,852.2	29,414.3	18,291.2	18,264.1	18,267.2	19,376.4	22,300.0
Махны урамшуулал	-	-	-	11,399.5	9,500.0	-	14,496.6	-

Урамшуулал	Нөхцөл	Тогтоол шийдвэр
1. Улаан буудай	Нэг тонн улаанбуудайнд 70 000 төгрөг	Засгийн газрын 2012 оны 77 тоот тогтоол (Засгийн газрын 2015 оны 31 тоот тогтоол)
2. Арьс, шир	Хонь, ямааны арьс тутамд 3000 төг Үхэр, адууны шир тутамд 15 000 төг	Засгийн газрын 2013 оны 394 тоот тогтоол3.
3. Ноос	Засгийн газрын гишүүний баталсан “Малын үржлийн стратеги төлөвлөгөө”-нд заасны дагуу цөм сүрэг үржүүлж байгаа малчдын тушаасан ноос болон нарийн, нарийвтар ноосны кг тутамд 2000 төг Бусад/бүдүүн, бүдүүвтэр ноосны кг тутамд 1000 төг	Засгийн газрын 2015 оны 122 тоот тогтоол
4. Мах	Кг тутамд 1000 төгрөг	Засгийн газрын хуралдааны тэмдэглэл

Насны хишиг

№	Тусламж, үйлчилгээ	Хамрагдах хүний тоо	Олгох хэмжээ, төг	Давтамж, 1 жилд	Нийт дүн, сая.төг
1	Насны хишиг:70-79 настай ахмад иргэн	57,624	100,000	2 удаа	11,524.8
2	Насны хишиг:80-89 настай ахмад иргэн	18,700	200,000	2 удаа	7,480.0
3	Насны хишиг:90+ түүнээс дээш настай ахмад	2,492	300,000	2 удаа	1,495.2
Бүгд		78,816			20,500.0

Хүн амын өсөлтөөс шалтгаалан шинээр нэмэгдсэн зардлууд

/тэрбум төгрөг/

Зардлын ангилал	Мөнгөн дүн	Шалтгаан
ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН САЙД		
Тэтгэврийн даатгалын сангийн зардал	59.2	Үндэсний статистикийн хорооноос гаргасан “Монгол Улсын хүн амын 2010-2040 оны хэтийн тооцоо” судалгаагаар 2017 онд өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгох насанд хүрч буй эрэгтэй (60 нас) 8.9 мянга, эмэгтэй (55 нас) 16.4 мянган хүн байна. Тэтгэврийн даатгалын сангаас 2017 онд 26.0 орчим мянган хүн шинээр тэтгэвэр тогтоолгож, 9.5 орчим мянган хүний тэтгэвэр зогсоогдон тэтгэвэр авагчдын цэвэр өсөлт 16.3 мянган хүн болохоор байна.
Тэтгэмжийн сангийн зардал	3.9	2017 онд тэтгэмж авагчдын тоо 4.3 мянган хүнээр нэмэгдэхээр тооцоолсон.
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД		
Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлэх тусламж үйлчилгээний зардал	8.5	Эрүүл мэндийн даатгалын тухай шинэ хуулийн дагуу өндөр өртөгт 1.8 тэрбум, тусламж үйлчилгээ 6.7 тэрбум төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн
Гемодиализын үйлчилгээний зардал	10.3	Гемодиализын үйлчилгээний хүртээмж нэмэгдсэнээс
Шинэ хөрөнгө оруулалтаас	1.3	Шинэ барилга байгууламж, эмнэлгийн барилга ашиглалтанд орж, хүчин чадал нэмэгдсэнээс
БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН САЙД		
Ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардал, үдийн цай хөтөлбөр	16.8	2017 онд нийт 559223 суралцагч буюу 30518 суралцагч нэмэгдэж байгаатай холбогдуулан нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардал 12.3 тэрбум төгрөг, үдийн цай хөтөлбөр 4.5 тэрбум төгрөг тус тус нэмэгдэж байна.
Цэцэрлэгийн нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардал, хүүхдийн хоолны зардал	11.2	2017 онд нийт 229470 суралцагч буюу 2016 оноос 9233 суралцагч нэмэгдэж байгаатай холбогдуулан нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардал 9.0 тэрбум төгрөг, хүүхдийн хоолны зардал 2.2 тэрбум төгрөг нэмэгдэж байна.

Хэмнэлтийн зарчмаар ажиллан тэвчиж болох урсгал зардлууд

/сая төгрөг/

Тэвчиж болох урсгал зардлууд	2016 Тод	2017 хэрэгцээ	2017 Төсөл	Бууруулсан	
				хувь	дүн
1. Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,603.7	10,252.9	9,453.1	10%	-831.3
2. Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,193.9	4,735.2	4,386.8	10%	-348.4
3. Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,845.5	6,205.1	5,660.0	10%	-550.7
4. Тавилга	2,510.8	256.0	0.0	100%	-256.0
5. Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	717.0	1,126.5	1,048.5	10%	-78.1
6. Гадаад албан томилолт	4,348.1	5,756.7	5,023.8	100%	-82.3
7. Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	1,448.3	1,698.1	1,235.0	2016 Тод- н түвшин хүртгэл	-494.4
НИЙТ:	28,667.4	30,030.6	26,807.1		-2,641.2

Урсгал зардлыг бууруулах санал

/тэрбум төгрөг/

Урсгал буурах арга хэмжээ	Дүн, сая төгрөг
НИЙТ ДҮН(ОН-ийн шилжүүлгүүд ороогүй дүн)	-412,210.6
1. Нэг удаагийн буюу түр хэрэгжсэн арга хэмжээний зардал буурах	-259,288.8
ОУ-ын арбитрын шүүхийн шийдвэрийн дагуу төлсөн нөхөн төлбөр	-141,499.1
Сонгууль зохион байгуулсан зардлыг зохих түвшинд бууруулах	-16,423.2
Боловсрол, эрүүл мэндийн салбарт 2015 онд үүссэн өр, төлбөрийг барагдуулах	-13,236.2
Сайн хувьцаа хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд гарсан банкны шимтгэлийн хураамж	-12,300.0
Зарим аймагт гарсан малын гоц халдварт өвчний эсрэг вакцинжуулалтын зардал	-11,670.1
Хүнсний улаанбуудайн борлуулалтыг дэмжих зээлийн хүүгийн татаас	-6,000.0
Бүтцийн өөрчлөлтөөр чөлөөлөгдсөн алба хаагчид олгох тэтгэмж, бусад зардал	-10,670.5
Монгол цэрэг хөтөлбөр	-21,384.7
АСЕМ-ийн дээд хэмжээний 11 дэх уулзалтыг УБ хотод зохион байгуулсан зардал	-21,105.0
Засгийн газрын нөөц сан	-5,000.0
2. Төсвийн боломжтой уялдуулан хэрэгжилтийг түр түдгэлзүүлэх, өөрчлөх	-152,921.8
Хүүхдийн мөнгийг зорилтот бүлэгт олгох	-61,680.0
МСҮТ болон их, дээд сургуулийн оюутны тэтгэлэг	-52,586.9
ТЕЗ нарын тэвчиж болох бусад зардал, арга хэмжээ	-24,089.0
Нийтийн тээврийн татаас	-8,904.4
Хүүхэд харах үйлчилгээ	-5,661.5

Нийгмийн даатгалын сангийн төсвийн төсөөлөл

/тэрбум төгрөг/

Үзүүлэлт	2014 Гүйц	2015 Гүйц	2016 Төсөв	2016 ХБГ	2017 Төсөл	2018	2019	2020
САНГУУДЫН ЭХ ҮҮСВЭР	1,141.6	1,187.9	1,329.9	1,257.0	1,380.2	1,449.2	1,521.7	1,597.8
1 Шимтгэлийн орлого	1,078.6	1,111.6	1,276.5	1,203.7	1,329.7	1,396.2	1,466.0	1,539.3
2 Бусад орлого	63.0	76.3	53.3	53.3	50.4	52.9	55.6	58.3
3 Улсын төсвөөс авсан татаас	253.3	292.6	321.6	494.9	587.3	616.7	647.5	679.9
САНГУУДЫН ЗАРЛАГА	1,315.0	1,541.4	1,707.1	1,764.8	1,888.1	1,982.5	2,081.6	2,185.7
1. Тэтгэврийн даатгалын сан	984.8	1,171.9	1,252.8	1,305.3	1,404.4	1,474.6	1,548.4	1,625.8
2. Тэтгэмжийн даатгалын сан	78.4	87.0	100.1	103.1	109.2	114.7	120.4	126.4
3. ҮОМШӨ-ний даатгалын сан	29.5	30.1	37.3	38.1	31.5	33.1	34.7	36.5
4. Ажилгүйдлийн даатгалын сан	17.8	22.4	27.7	27.7	29.7	31.2	32.7	34.4
5. Эрүүл мэндийн даатгалын сан	174.7	196.1	244.1	267.5	293.6	308.3	323.7	339.9
6. Бусад зарлага	10.3	13.9	25.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
7. Ажиллагааны зардал	19.5	19.9	19.8	19.9	19.6	20.6	21.6	22.7
САНГУУДЫН НИЙТ ТЭНЦЭЛ: - Ашиг	123.6	127.7	112.2	91.1	85.7	90.0	94.5	99.2
- Алдагдал	-43.8	-188.6	-167.8	-103.8	-6.5	-6.8	-7.2	-7.5
- Цэвэр	79.8	-60.9	-55.6	-12.3	79.2	83.2	87.3	91.7
НИЙТ УЛСЫН ТӨСВИЙН ТАТААС ОРООГУЙ АШИГ/АЛДАГДАЛ	-173.5	-353.5	-377.2	-507.3	-593.7	-623.4	-654.6	-687.3
Улсын төсвөөс авсан татаас	253.3	292.6	321.6	494.9	587.3	616.7	647.5	679.9

НДС-гийн нийт зарлагын **73 хувийг** буюу **3/4 –ыг** Тэтгэврийн даатгалын сан эзэлж байна. НДС-гийн нийт алдагдал нь Тэтгэврийн даатгалын сангийн алдагдалаас шууд хамаарч байна.

Тэтгэвэр авагчдын тооны өөрчлөлт /эмэгтэй 55, эрэгтэй 60/

Тэтгэвэр	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1. Бүрэн тэтгэвэр	8,775	9,632	9,279	24,480	15,376	16,976	17,731	17,915	19,215	20,715
2. Нөхцлөөр, хувь тэнцүүлсэн	3,698	5,543	7,008	9,252	7,828	8,611	8,104	8,519	8,961	9,307
Нийт (1+2)	12,473	15,175	16,287	33,732	23,204	25,587	25,835	26,434	28,176	30,022
3. Өндөр насны зогсоогдох тэтгэвэр	9088	9,242	9516	9,506	9484	9500	9500	9500	9500	9500
4. Тухайн жилийн тэтгэвэр авагчдын тооны цэвэр өсөлт	3,385	5,933	6,771	24,226	13,720	16,087	16,335	16,934	18,676	20,522

Анхаарал тавьсанд баярлалаа

